

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรได้แก่ สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางบาลี ตามสมมติฐานที่ ๑ – ๕ ดังนี้ ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

พระสงฆ์ที่มี อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มี ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา ไม่แตกต่างกัน

พระสงฆ์ที่มี พรรษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มี ๔ ด้านคือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา ไม่แตกต่างกัน

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มี ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา ไม่แตกต่างกัน

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาทางธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มี ๔ ด้านคือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา ไม่แตกต่างกัน

พระสงฆ์ที่มี วุฒิการศึกษาทางบาลี แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มี ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา ไม่แตกต่างกัน

๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางในการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล โดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ด้านของการปกครองโดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางในการปกครองคณะสงฆ์ โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
ด้านเมตตา

ปัญหา อุปสรรค		ข้อเสนอแนะ
๑	พระสงฆ์ยังขาดเมตตาในการช่วยเหลือกันภายในวัด และพระสงฆ์บางรูปยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม	คณะสงฆ์ควรมีมิตรไมตรีและช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขโดยไม่มีอคติ
๒	วัดส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันขาดความสามัคคีกันในหมู่คณะ ที่จะทำให้เกิดความสงบสุข	ควรให้ความรู้แก่พระภิกษุภายในวัดในเรื่อง กฎ ระเบียบ กฎมหาเถรสมาคม เพื่อเพิ่มความรู้ และเพื่อความสามัคคีภายในวัด
๓	พระสงฆ์ยังขาดการสนับสนุนการศึกษานักธรรม บาลี และทางโลก แก่พระภิกษุ สามเณร เท่าที่ควร เพราะขาดความสามัคคี	เจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษานักธรรม บาลี และทางโลก แก่พระภิกษุ สามเณร อย่างเต็มความสามารถ
๔	พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสใช้อำนาจมากเกินไปไม่เปิดใจรับฟังข้อเสนอแนะของ ภิกษุ สามเณร และบุคคลต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ ขาดเมตตาธรรม	ส่งเสริมให้เจ้าอาวาสเปิดรับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการวัดมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการพัฒนาวัดให้มากขึ้น เป็นต้น
๕	พระสังฆาธิการไม่ค่อยรู้กฎระเบียบในการปกครอง และขาดการวางแผนในการปฏิบัติงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ	ควรมีการประชุมพระภิกษุ สามเณรภายในวัด เพื่อความสามัคคีภายในวัด ควรใช้หลักพรหมวิหาร ๔ เข้ามาเตือนสติในการปกครอง

จากตารางที่ ๔.๑๓ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ยังขาดเมตตาในการช่วยเหลือกันภายในวัดและพระสงฆ์บางรูปยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม วัดส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี กฎระเบียบ ในการอยู่ร่วมกัน ขาดความสามัคคี และพระสงฆ์ยังขาดการสนับสนุนการศึกษานักธรรม บาลี และทางโลก แก่พระภิกษุ สามเณร เพราะขาดความสามัคคี โดยพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสใช้อำนาจมากเกินไป ขาดเมตตาธรรม และพระสังฆาธิการไม่ค่อยรู้กฎระเบียบในการปกครองขาดการวางแผน ในการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ คณะสงฆ์ควรมีมิตรไมตรีและช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรัก ให้ความรู้แก่พระภิกษุภายในวัดในเรื่อง กฎ ระเบียบ กฎ มหาเถรสมาคม เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามัคคีภายในวัด และเจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษานักธรรม บาลี และทางโลก แก่พระภิกษุ สามเณร อย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมให้เจ้าอาวาส

เปิดรับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการวัดมีการนำเอา เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการพัฒนาวัดให้มากขึ้น มีการประชุมพระภิกษุ สามเณรภายในวัด เพื่อความสามัคคีภายในวัด ควรใช้หลักพรหมวิหาร ๔ เข้ามาเตือนสติในการปกครอง

ตารางที่ ๔.๑๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางในการปกครองคณะสงฆ์ โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
ด้านภรรณา

	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑	พระสงฆ์ยึดประโยชน์ส่วนตนมาก ไม่เสียสละ จึงทำให้ขาดการส่งเสริมในการศึกษาของพระสงฆ์ ไม่ช่วยเหลือพระสงฆ์หมู่เดียวกัน	ควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ และสนับสนุนส่งเสริม ด้านการศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น
๒	พระสงฆ์ผู้ปกครองไม่ค่อยให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร	พระสงฆ์ผู้ปกครองควรช่วยกันสนับสนุนในเรื่องของการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม
๓	ขาดอุปกรณ์ทางการศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น	ควรสนับสนุนช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น ให้มากขึ้น
๔	การเดินทางไปศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น ลำบาก	จัดหารถรับส่งผู้ที่มาศึกษาเล่าเรียน แต่ไม่มีความสามารถที่จะมาเองได้
๕	พระสงฆ์ส่วนมากไม่สนใจบุคคลภายใน และบุคคลภายนอก จึงขาดความสามัคคีร่วมใจกัน ทั้งภายในและภายนอก	ควรมาสนทนากันในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความสามัคคีร่วมใจทั้งภายใน และภายนอก และมีแนวปฏิบัติที่ตรงกันไม่ขัดแย้งกัน

จากตารางที่ ๔.๑๔ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ยึดประโยชน์ส่วนตนมากไม่เสียสละจึงทำให้ขาดการส่งเสริมในการศึกษาของพระสงฆ์ ไม่ช่วยเหลือพระสงฆ์หมู่เดียวกัน ผู้ปกครองไม่ค่อยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร ขาดอุปกรณ์ทางการศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น และการเดินทางไปศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับชั้น ลำบากพระสงฆ์ส่วนมากไม่สนใจบุคคลภายใน และบุคคลภายนอก จึงขาดความสามัคคีร่วมใจกัน ทั้งภายในและภายนอก ข้อเสนอแนะ ควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ และสนับสนุนส่งเสริม ด้านการศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ผู้ปกครองควรช่วยกันสนับสนุนในเรื่องของการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรสนับสนุนช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษานักธรรม บาลี สามัญ ทุกระดับให้มากขึ้นจัดหารถรับส่งผู้ที่มาศึกษาเล่าเรียน ที่

ไม่มีความสามารถที่จะมาเองได้ และควรมาสนทนากันในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความสามัคคีร่วมใจทั้งภายใน และภายนอก และมีแนวปฏิบัติที่ตรงกันไม่ขัดแย้งกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางในการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี ด้านมฤตดา

	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑	พระสงฆ์ผู้ปกครองไม่ค่อยให้กำลังใจพระที่ไปศึกษาเล่าเรียน นักธรรม บาลี และสามัญ	พูดให้กำลังใจ และให้ของขวัญเป็นน้ำใจ แก่พระสงฆ์ที่ไปศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี สามัญ
๒	พระสงฆ์ผู้ปกครองไม่ค่อยให้รางวัลพระที่สอบได้ นักธรรม บาลี และสามัญ	ควรให้รางวัลเมื่อพระสงฆ์สอบได้นักธรรม บาลี สามัญ ระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ
๓	พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการแสดงความยินดีต่อกันตามระเบียบ	จัดอบรมสัมมนาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบในทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น
๔	ผู้ปกครองขาดการสนับสนุนพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในการศึกษา เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในการปฏิบัติ
๕	ขาดบุคลากรที่มีความรู้ และมีความสามารถในด้านการเผยแผ่ธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ	จัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการเผยแผ่ธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา

จากตารางที่ ๔.๑๕ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ผู้ปกครองไม่ค่อยให้กำลังใจพระที่ไปศึกษาเล่าเรียน นักธรรม บาลี และสามัญ ผู้ปกครองไม่ค่อยให้รางวัลพระที่สอบได้ นักธรรม บาลี และสามัญ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการแสดงความยินดีต่อกันตามระเบียบ ผู้ปกครองขาดการสนับสนุนพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ และมีความสามารถในด้านการเผยแผ่ธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ พูดให้กำลังใจ และให้ของขวัญเป็นน้ำใจ แก่พระสงฆ์ที่ไปศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี สามัญ ควรให้รางวัลเมื่อพระสงฆ์สอบได้นักธรรม บาลีสามัญ ระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ และจัดอบรมสัมมนาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบในทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น ควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในการศึกษา เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการเผยแผ่ธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา

**ตารางที่ ๔.๑๖ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางในการปกครองคณะสงฆ์โดยการ
ประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี
ด้านอุเบกขา**

ปัญหา อุปสรรค		ข้อเสนอแนะ
๑	พระสังฆาธิการบางรูปไม่ค่อยสุขุม รอบคอบ ขาดเหตุและผลในการตัดสินใจ	อบรมสัมมนาระดับเจ้าอาวาสให้มีความรู้เรื่องการปกครอง กฎ ระเบียบ กฎ เสรฐาคม
๒	พระสงฆ์บางรูปมีอคติลำเอียงเห็นแก่พวกพ้อง	พระสงฆ์ผู้นำควรมีธรรมประจำใจ และมีอุเบกขา
๓	เจ้าอาวาสส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอน พระสงฆ์ สามเณร	ควรมีเวลาในการอบรมสั่งสอนและปรึกษาหาแนวทางการพัฒนาร่วมกันในการปกครอง
๔	พระสงฆ์บางรูปยึดมั่นถือมั่นในตนเอง ด้วยอำนาจที่ผิด ๆ มีอคติ ไม่ปล่อยวาง	พระสังฆาธิการควรปล่อยวาง ไม่ยึดติดในร้าย ในสิ่งที่ผิด ควรมีจิตมั่นคง โดยเฉพาะเจ้าอาวาส
๕	พระสังฆาธิการบางรูปยังหลงอยู่ในลาภยศ สุข สรรเสริญ นิินทา ประจบเจ้านาย	จัดอบรมธรรมแก่พระสงฆ์ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องพิษของวามโลก ควรวางใจเป็นกลางทุกสถานการณ์ คือวางเฉย

จากตารางที่ ๔.๑๖ แสดงให้เห็นว่า พระสังฆาธิการบางรูปไม่ค่อยสุขุม รอบคอบ ขาดเหตุและผลในการตัดสินใจ พระสงฆ์บางรูปมีอคติลำเอียงเห็นแก่พวกพ้อง เจ้าอาวาสส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอน พระสงฆ์ สามเณร พระสงฆ์บางรูปยึดมั่นถือมั่นในตนเอง ด้วยอำนาจที่ผิด ๆ มีอคติ ไม่ปล่อยวาง พระสังฆาธิการบางรูปยังหลงอยู่ในลาภยศ สุข สรรเสริญ นิินทา ประจบเจ้านาย ข้อเสนอแนะ อบรมสัมมนาระดับเจ้าอาวาสให้มีความรู้เรื่องการปกครอง กฎ ระเบียบ กฎ เสรฐาคม พระสงฆ์ผู้นำควรมีธรรมประจำใจ และมีอุเบกขา และควรมีเวลาในการอบรมสั่งสอนปรึกษาหาแนวทางการพัฒนาร่วมกันในการปกครอง พระสังฆาธิการควรปล่อยวาง ไม่ยึดติดในร้าย ในสิ่งที่ผิด ควรมีจิตมั่นคง โดยเฉพาะเจ้าอาวาส จัดอบรมธรรมแก่พระสงฆ์ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องพิษของวามโลก ควรวางใจเป็นกลางทุกสถานการณ์ คือวางเฉย

๔.๖ แบบสัมภาษณ์การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี จำนวน ๕ รูป ดังต่อไปนี้

- ๑. พระครูอุดมวรวิทย์ (ขุนตโตโม)** (เจ้าคณะอำเภอลำหลวย) วัดชัยจำปา
- ๒. พระครูอมรรธมรัต (ยสินธโร)** (เจ้าคณะตำบลชัยจำปา) วัดทะเลวังวัด
- ๓. พระครูขันตสสารพิสุทธ (ขันตสโร)** (เจ้าคณะตำบลหนองผักแว่น) วัดปึกธรรม
- ๔. พระครูประโชติธรรมทัตติ (โหวาทกาโม)** (เจ้าคณะตำบลแก่งผักกูด) วัดท่าหลวย
- ๕. พระอธิการจันทงค์ อาทโร** เจ้าอาวาสวัดหนองแกชฎาทอง

บทสัมภาษณ์เรื่อง “เรื่องการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี” ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอน ๑.ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ๒.การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี ใน ๔ ด้านดังต่อไปนี้

ในด้านเมตตา ท่านตอบว่า ๑) พระสังฆาธิการต้องมีความรักในหน้าที่ของตนรวมถึงความเข้าใจ และรับผิดชอบในหน้าที่ ต้องมีความเป็นกลางและความยุติธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ตาม อีกทั้งยังต้องมีคุณธรรมในการปกครอง^{๑)} ๒) ท่านตอบว่า ผู้นำหากนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ตามสภาพสังคมในปัจจุบัน จะทำให้การปกครองคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้นำควรมีความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและบริสุทธิ์ยุติธรรมในทุกฝ่าย^{๒)} ๓) ท่านตอบว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริงจะขาดเสียมิได้คือ ความเมตตาธรรม ในหลักของศาสนาได้กล่าวไว้ว่า เมตตาธรรมค้ำจุนโลกเพราะฉะนั้นจะต้องมีหลักพรหมวิหารธรรมเป็นที่ตั้งหรือเป็นแนวทางปฏิบัติในการปกครอง^{๓)} ๔) ท่านตอบว่า หลักธรรม ของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอลำหลวย นั้น สามารถนำพาคณะสงฆ์ให้มีความมั่นคง ต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และในการทำงานหรือร่วมงานกัน จะได้รับความเมตตาจากคณะสงฆ์อำเภอลำหลวยมา

^{๑)} พระครูอุดมวรวิทย์ (ขุนตโตโม), เจ้าคณะอำเภอลำหลวย เจ้าอาวาสวัดชัยจำปา อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

^{๒)} พระครูอมรรธมรัต (ยสินธโร), เจ้าคณะตำบลชัยจำปา เจ้าอาวาสวัดทะเลวังวัด อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

^{๓)} พระครูขันตสสารพิสุทธ (ขันตสโร) เจ้าคณะตำบลหนองผักแว่น เจ้าอาวาสวัดปึกธรรม อำเภอลำหลวย จังหวัดลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยตลอดจากการทำงานมาตั้งแต่เจ้าคณะอำเภอท่าหลวงรูปก่อน จนถึงเจ้าคณะอำเภอท่าหลวงรูปปัจจุบัน ถือว่า “ภาวะผู้นำ” มีความสัมพันธ์ต่อการใช้หลักธรรมมาร่วมประยุกต์ใช้เป็นอย่างดี และผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้มีโอกาสและทำงาน ตามแบบท่าน มาโดยตลอด เป็นอย่างดี^๔

๕) ท่านตอบว่า ผู้นำคือต้องมีธรรมประจำใจ และหากนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ อย่างจริงจัง และมีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม คือมีคุณธรรมที่สูง การปกครองจึงจะไม่มีปัญหา และมีความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความรักใคร่สนิทสนมมีความหวังดีต่อผู้อื่นเสมอ^๕

ในด้านกรณาท่านตอบว่า ๑) พระสังฆาธิการ ควรมีความปรารถนาดีทั้งต่อพระศาสนาและผู้ใต้บังคับบัญชา ในการศึกษาทุกระดับ โดยการสนับสนุนส่งเสริม ให้กำลังใจ ให้ทุน เป็นต้น ๒) ท่านตอบว่า พระสังฆาธิการผู้ปกครองต้องตั้งความปรารถนาดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ในการศึกษาทุกระดับ โดยการปราศจากอคติ ให้กำลังใจ ให้ทุน เป็นต้น ๓) ท่านตอบว่า ในเมื่อพระสังฆาธิการผู้ปกครองมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้นำจะต้องเข้าไปช่วยเหลือ เพื่อคลี่คลายปัญหา ด้วยความปรารถนาดีอย่างแท้จริง ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการปราศจากอคติ ให้กำลังใจ เป็นต้น ๔) ท่านตอบว่า ทางคณะสงฆ์อำเภอท่าหลวง จะได้รับคำชมจากทางคณะสงฆ์ระดับจังหวัดอยู่เรื่อย ถึงแม้จะเป็นอำเภอเล็ก ๆ แต่มีภาวะผู้นำในการช่วยเหลืองานคณะสงฆ์จังหวัด หรือระดับอำเภอ ตำบล ไม่ว่าจะมิจานอะไร จะร่วมมือกัน จนเป็นที่ประจักษ์แจ้ง ๕) ท่านตอบว่า พระสังฆาธิการผู้ปกครองต้องมีความสงสารคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้เป็นสุข มีความสงสารเมื่อเห็นผู้อื่นตกทุกข์ได้ยาก ขวนขวายช่วยเหลือให้เขาพ้นทุกข์ กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการปราศจากอคติ ให้กำลังใจ เป็นต้น

ในด้านมูทาท่านตอบว่า ๑) พระสังฆาธิการควรมีความยินดี เมื่อผู้ร่วมงานผู้ใต้บังคับบัญชา หรือ หมู่คณะประสบความสำเร็จ ในทุก ๆ ด้าน โดยไม่มีอคติ และลำเอียงเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานของคณะสงฆ์ ๒) ท่านตอบว่า พระสังฆาธิการผู้ปกครอง รวมไปถึงผู้บริหารควรมีความพลอยยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน หรือ หมู่คณะประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การงาน หรือ ลาภยศ สรรเสริญ ต่าง ๆ โดยไม่มีอคติ ไม่มีความอิจฉา ริษยา และลำเอียง ๓) ท่านตอบว่า ผู้นำจะต้องเข้าไปแสดงความยินดี ในความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือลาภยศ สุข สรรเสริญ ของพระสังฆาธิการ อย่างจริงจังหรือจริงใจ ในผลสำเร็จนั้น ๔) ท่านตอบว่า ในการบริหารงานด้านนี้แล้ว ทางคณะสงฆ์จะมีระบบการประชุมวางแผน ระดับชั้นต่าง ๆ ว่าจะให้ใครได้

^๔ พระครูประโชติธรรมทัต (โอวาทกโม) เจ้าคณะตำบลแก่งผักกูด เจ้าอาวาสวัดท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

^๕ พระอธิการจำนงค์ อาทโร เจ้าอาวาสวัดหนองแกชฎาทอง ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ความดีความชอบของแต่ละปี ไม่มีการ แบ่งชั้นว่า เขตวัดไหน ๆ จึงเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำ ต้องใช้หลักพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้ จึงจะเกิดความรักใคร่ เป็นเหมือนพี่น้องเดียวกัน ส่งเสริมกันและกัน

๕) ท่านตอบว่า พระสังฆาธิการผู้ปกครองรวมไปถึงผู้บริหารควรมีความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นหรือผู้ร่วมงานได้ดี และผู้ได้บังคับบัญชา หรือ หมู่คณะประสบความสำเร็จ โดยไม่มีอคติ และลำเอียง มีจิตใจชื่นบานไปกับเขาด้วย เมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จ

ในด้านอุเบกขา ท่านตอบว่า ๑) การวางตนของผู้นำ ต้องมีความยุติธรรม และควรอยู่บนหลักความถูกต้อง และเหมาะสม ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น ควรปล่อยวาง ไม่หวั่นไหว ไม่ว่าสุข หรือทุกข์ ที่เข้ามากระทบจิตใจ ฯ ๒) ท่านตอบว่า ผู้นำควรวางตนเสมอต้นเสมอปลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ต้องมีความยุติธรรม แก่ผู้ได้บังคับบัญชา และควรอยู่บนหลักความถูกต้อง และเหมาะสม ฯ ๓) ท่านตอบว่า ภาวะผู้นำจะต้องมีจิตใจหนักแน่นมั่นคง รู้จักวางเฉย ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่ไม่ดีเข้ามากระทบ เสมอต้นเสมอปลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต้องมีความยุติธรรม แก่ผู้ได้บังคับบัญชา จะอยู่เย็นเป็นสุขไม่เดือดร้อน ฯ ๔) ท่านตอบว่า หลักการบริหารด้านอุเบกขาข้อสุดท้าย จากการบริหารงานด้านการปกครอง ตาม ๓ ข้อ มาแล้ว การที่จะทำให้มีการให้ร้ายหรืออิจฉากันนั้น น้อยมาก เพราะได้หลักธรรมทั้ง ๔ ข้อ มาเป็นหลักปฏิบัติ ๕) ท่านตอบว่า ผู้นำควรมีความวางเฉยไม่ยินดียินร้าย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ ควรวางตนเป็นกลาง เสมอต้นเสมอปลายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต้องมีความยุติธรรม แก่ผู้ได้บังคับบัญชา และควรอยู่บนหลักความถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อจะแผ่เมตตาให้กับเขา ฯ

๔.๖ สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (Body of Knowledge)

แผนภาพที่ ๔.๑ แผนผังในการสรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี